

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Horologium Spirituale Scholasticorum Societatis Jesu

Dirckinck, Johann

[Osnabrugi, 1696

Religiösè prandendi [et] cœnandi.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55025](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55025)

M E D I O X I.

Prandium.

§. I.

AGENDA ANTE PRANDIUM.

I. **A** Udito signo, mox ex obedientia ad mensam perge absque cunctatione, ne inter ultimos adrepas, aliosque expectare cogas. Et inter eundem dic: *Vado propter te, Pater cælestis, ad mensam, absq̄ mora, obediōq̄ voci tuæ mihi campanā indicatæ.* Ibidem sobriè, mundè & decenter cibum potumq; sumam, cum silentio, sine aviditate, sine oculorum curiositate, sine desiderio ciborum meliorum, appositis bene contentus: imò in quopiam genium fraudabo, & lectione piâ mentem pascam, ad eam inflammandam in majus obsequium & gloriam tuam.

II. Benedictio mensæ attentè, piè tardè recitanda, sive mensæ benedicas, sive respondeas, nec versum incipias, priusquam ultimam benedicentis, aut respondentium syllabam perceperis, ut jussit Anno 1620.
P. Mutius Vitelleschus.

III.

III. Dum conledisti, priusquam mappulam explices, cum Jobo, antequam comedas suspira & intentionem renova, dicendo: *Mi IESU*, quot micæ comedo, quot guttas bibo, toties te ex animo laudo & benedico: vel, quidquid sanguinis ex hac refectioe acquirō, amore tui profundere desidero. *Dum mappula explicatur, ad socium, utrimq; assidentem attende, num quid desit.*

§. II.

Observanda sub prandio.

Qua observanda sint in refectioe corporis, accuratè præscripsit S. P. Ignatius in regulis de victu rectè temperando. *Secundum has*

I. Observa modum à S. P. præscriptum. *Reg. 7. Ne animus quodammodo totus super cibum effundatur, & ne avidè vescamur & festinè, sed appetitui semper dominantes. Non te effundas super omnem escã. Eccli. 37. Sub te erit appetitus tuus & tu dominaberis illius. Gen. 4.*

II. Attende, ne excedas in qualitate nimis delicata, & statum tuum pauperem

excedentia appetendo. Sed cibus communibus contentus esto. *Vide Reg. 1. 2. & 3. De Vict. temp.*

III. Potissimum attende, ne excessum committas in quantitate, ne corpus gravetur, animusq; ad preces, studia, aliaque munia hebetetur. Christus monet: *Attendite ne forte graventur corda vestra.* Luc. 21. Hæc ferè scaturigo morborum. *In multis enim escis erit infirmitas.* Et propter crapulam multi obierunt, qui autem abstinens est, adjiciet vitam. Eccli. 37. Ne igitur ad plenam satietatem te farcias; sed cum quodam adhuc appetitu surgas. Quod facile erit, si cum S. Augustino, ad alimenta, tanquam ad medicamenta accedas, de quibus nemo prudens plus sumit, quàm proffit.

Pro discernenda autem mensura S. Augustinus L. de Moribus Eccl. c. 21. Regulam assignat, ut usurpemus. *Quantum ad vitam hujus atq; officiorum necessitatem satis est.* P. Lessius L. 4. de Temper. c. 1. Docet à S. Augustino aliisq; Patribus, per necessitatem intelligi quoque utilitatem & convenientiam, Sumenda, igitur, ut ait Lessius

Lessius, *Regula Temperantia ex fine, ob quem illa usurpantur*: hic autem est bona corporis valetudo, & mentis ad suas functiones idonea dispositio. Ob hanc enim causam & non ob aliam, & quatenus ad hunc finem expedit, bibendum & edendum, non amplius, non alio modo, nec etiam minus, nisi finis altior intendatur, v. g. satisfactio pro peccatis. Itaque qui plus bibit aut edit, aut sapius, aut alio modo, aut res alias, quàm congruit valetudini & mentis functionibus, non servat temperantia regulam.

V. His theoricè dilucidatis, restat difficultas in praxi reperiendę mensurę, & quantitatis debitę: pro qua superanda, suggerit S.P. noster bina, eaque efficacia media. *1um in Reg. 4.* Quantò plus quis initio, detraxerit de conveniente victu, tantò faciliùs reperturum justam mensuram. *2^{dum} in Reg. 8.* Ut ante prandiũ cum nulla esuries sentitur prævia deliberatione mensuram definiamus certam. Lege sæpius has regulas & in praxin redige, sic nunquam à gulę vitio, adeò bestiali superaberis.

Præstanda sumpto prandio.

I. **S**ub recitatione Sanctorum ex Martyrologio Deum in Sanctis mirabilem suspice, lauda, magnifica Sanctis verò gratulare, eis te commenda, & imitari desiderare, similèmq; coronam exopta.

II. Si defectus aliquis commissus, mox dole, veniam pete, emendationem propone. Nunquam de cibo vel potu conquerere; nunquam lautiora magnopere extolle: hæc enim Religiosum Societatis carni & mundo mortuum, atq; ad epulas cœlestes anhelantem dedecent.

III. Dei profusam in te liberalitatem, paternamq; providentiam agnoscens, cum intima devotione & fervore gratias age, exemplo S. Ignatii, qui licet aliàs colore subfusco erat, tamen cum mensæ benediceret; aut gratias ageret, totus vultu succensus, igneum colorem præferebat.

V. Licet ordinariè ante & post mensam utamur Breviarii Romani precum formula: In secunda tamen mensa, antiqua benedictio servari poterit, si placuerit, ut
legi;

legitur 3. p. Const. c. 1. §. 5. Qua etiam S. Fundator noster utebatur initio, & ut refert P. Schwertfer, erat hujusmodi.

Nos, & ea, quæ sumus sumpturi, benedicat Deus trinus & unus Pater, & Filius & Spiritus Sanctus. Pater noster — *Gratiarum actio*. Laus Deo, pax vivis, requies defunctis. Tu autem Domine miserere nobis. Beata viscera Mariæ Virginis & c. *Pater noster*.

§. IV.

Consilia & Exempla Temperantiae, & mortificationis Gulæ.

Primum Religioso certamen ineundum contra Gastrimargiam, ut docent SS. PP. & Cassianus L. 5. Instit. c. 5.

I. Primo igitur contentus esto communibus cibis, nullum alium petendo, vel admittendo, nisi certa infirmitas iudicio medici & Superiorum aliud exigat. S. Ignatius mensę Ministrum graviter punivit, quod sibi præ cæteris uvæ racemum attulisset. *Maffeus L. 3. c. 12.*

II. Si Portio tibi feratur, vel nimis, parva, vel gustui tuo non arridens, ne aliam petas

petas. De hoc plurimum gaudeat, si viliora ei quàm aliis apponantur *S. Bernardus* sic implebis *Reg. 25. summarii.*

III. Nullam prorsus rem, non ad te sed ad alium spectantem, in mensa attingas: quia voto paupertatis repugnat.

IV. Nunquam conqueraris de substantia aut qualitate ciborum; id enim signum foret, exiguæ mortificationis *S. Ignatius, & S. Borgia*, per incuriam malè cocta & amara, comedebant sine querela.

V. Si cibus non sit sufficienter sale conditus, salem ne apponas, præterquam in iis cibus, ad quos communiter ab omnibus adhiberi solet, ut sunt ova, raphanus. Docuit hoc *S. Vincentius*, hoc faciendum propter Christum felle potatum. Noster *Alphonsus Rodriguez* 30. annis salem non comedit, ut refertur in processu Canonizationis.

VI. Similiter acetum, majoris gustus percipiendi gratiâ non adhibeas, exceptis iis, quæ ex communi hominum more, absque aceto non eduntur, ut lactuca & similia. Præstitit hoc *P. Thomas Sanchez.*

VII. Panem sine delectu comedas, quicumq;

cunq; obtigerit, mollem duro non anteponendo, nec contrà, neque ita scindas ut solas crustas, nec è contra tantùm mollia sumas. Exemplo *P. Balth. Alvarez* qui deteriorem sibi sumebat, meliorem apponebat proximè assidenti.

VIII. Extra ordinaria refectionis tempora, etiam cum facultate nec comedas nec bibas; nec os siccum aqua abluendo humectes. Hoc *S. Carolus Borromæus*, quendam è suis docuit. *L. 8. vitę c. 20. S. Philippus Neri* dicebat, *neminem fore virum spiritualem, qui extra tempora prandii & cœna ederet, aut biberet.* Idem præscripsit suis. *S. Aug. & S. Benedictus.*

IX. Diebus solemnioribus, cum plura dantur cibaria quàm tria, accepta licentia, à quarto abstinere poteris. *S. Agnes, S. Brigittam* docuit: *Abstinentiam in medio ciborum non gustatorum, esse quandam Martyrii speciem.*

X. Ex quotidianis cibis, absq; licentia etiam, potes bolum unum, magis arridentem, relinquere, exemplo *Joannis Bergmanni.* In vita p. 32. & *P. Balthasaris Alvarez*, asserentis: *Optimum bolum decet Deo*

Deo relinquere. Quod & P. Colnago, Romę Concionator sæpissimè sæcularibus in concione inculcabat.

XI. Cum venia Superioris, potes amara aliqua herba occultè cibo admixta, eum insipidum reddere, exemplo P. Colnago & S. Francisci, B. Clara de Monte falco aquam cibus affundebat p. 1. vitæ c. 7.

XII. Potes cum venia Superiorum, à quibusdam delicatioribus cibus, sine quibus vita citra ullum incommodum sustentari potest, perpetuo abstinere. S. Ignatius etiam senex & infirmus, pullos & alia quę in deliciis sunt, non admittebat, etiam hospitibus præsentibus. *L. 1. vita cap. 5. P. P. Colnago* abstinuit ab esu ficuum perpetuo, ad quas ejus natura vehementissimè ferebatur. *P. Alvarez* cibum optimè sapientem mox removebat.

XIII. Nunquam dulciaria in cubiculo asserves, nisi manifesta necessitas urgeat. Præluxit *P. Thomas Sanchez* qui ea ab amicis submissa, mox P. Ministro pro infirmis tribuit.

XIV. Si quid in mensa tibi defuerit, ne petas, erit hæc materia cœlestis lucri.

Exem-

Exemplo P. Thoma Sanchez & P. Alvarez.

XV. In potu vel maximè excessus vitandus. Imitandi veteres Christiani, de quibus Tertullianus. *Bibitur, quantum pudicis est utile. Ita saturantur, ut qui memine rint, etiam per noctem sibi adorandum esse Deum.*

XVI. Vino non inordinatè, aut nimium deditus esto, nec tibi imaginare, dum sanus es, ejus necessitatem: Quid si enim mitterè in Indiam, aut ad alia loca carentia vino? *Vinum, ut docet S. Basilus Sermo de Inst. Mon. Neq; omnino respui debet, si quandoq; valetudinis causâ adhibendum sit; neq; studiosius nimis, si necessitas non sit, exquirendum.* Intuere S. Joannem Baptistam vinum & ficeram totâ vita non bibentem aliòsque innumeros.

XVII. Etiam cibus vilibus & grossis, sine aviditate & voluptatis desiderio vesca- ris, majorem enim nonnulli ex his, quam ex deliciaribus gustum percipiunt. *Non cibus sed appetitus in vitio est, ait S. Gregor.*

XVIII. Ita comedas, ut quamvis non deneges, quod corpori nutriendo sit necessaria.

cessarium, ne in laboribus pro Deo susceptis præ debilitate deficiat: omnem tamen famem non expleas, verùm ita à mensa discedas, ut absq; oneratione ventriculi, adhuc cibum capere posses. *Tu nosti Domine* (ajebat S. Pachomius DEO gratias agens) *quia ex quo suscepi hunc habitum, nunquam satiatus sum pane, aqua, vel qualibet creatura alia, quam fecisti.*

XIX. Et si prædictæ mortificationes adhiberi queant, vitandus tamen etiam est excessus, quo vita decurtetur: quamvis enim *Lessius, Azor, Vasquez*, aliq; graves Authores id licere doceant. Tamen qui Dei beneficio, experitur se bene vivere, rarò peccare, perfectiora eligere, desiderio salutis alienæ & gloriæ divinæ propagandæ ardere, illudque in oblatiis & ultrò quæsitis occasionibus ipso facto demonstrare, tali suadendum non est, ut vitam rerum necessariorum & commodarum subtractione abbreviet. Hinc S. Philippus Neriùs ægrè tulit S. Carolum Borromæum exiguo cibo, extraordinariis & inauditis ferè aliàs jejuniis, vitam sibi decurtasse, adeò Dei Ecclesiæ necessariam.

XX. Suadeo itaq; Scholasticis nostris, ut ternas hasce Summarii regulas artificiosè combinent. *1ma* est de continua in omnibus rebus, quoad fieri poterit, mortificatione. *Reg. 12.* *2da.* Altera Novitiis, Magistrisq; novellis præcipuè inculcanda. Scilicet corporis castigationem in abstinentiis immoderatam esse non debere, nihilq; sine Confestarii aut Superioris approbatione faciendum. *Reg. 48.* *3tia* Deniq; moderatam tuendæ ad divinum obsequium valetudinis ac viriû corporis curam adhibendam esse *Reg. 46.* Juxta ipsiusmet Christi D. monitum S. Gertrudi datum. *L. 4. c. 23. In fin.* *Mihi quidem, inquit, ad hoc erat oblatum vinum myrrhatû cum felle mixtum, quo citius morerer, sed desiderium multa patiendi pro homine, retraxit me, ne biberem. Tu verò è diverso, in eodem amore, sume omnia necessaria & commoda, ut per ea in servitio meo diutius viva conserveris.*

PRAXIS

Legendi super Mensam.

I. **S**I tempus ullo modo patiatur lectionem antè revide. *Juxta Reg. Præf. Lect.*